

APEK

Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije
Stegne 7, p. p. 418
1001 Ljubljana
telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01
e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si
davčna št.: 10482369

Številka: 38291-20/2007-6
Datum: 10.9.2007

Na podlagi 9. člena in 129. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS št. 13/07-UPB1) in ob upoštevanju določb Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB2) v postopku reševanja spora med operaterjema Tušmobil d.o.o., Resljeva 16, 3000 Celje, ki jo zastopa direktor Marko Fujs in družbo Mobitel d.d., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana, ki jo zastopa glavni izvršni direktor Klavdij Godnič Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Predlagana cena zaključevanja klicev iz omrežja družbe Mobitel, d.d. Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana, ki jo zastopa glavni izvršni direktor Klavdij Godnič, v omrežje družbe Tušmobil d.o.o., Resljeva 16, 3000 Celje, ki jo zastopa direktor Marko Fujs, v višini 0,1123 Evra, je razumna.
2. V tem postopku stroški niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljnjem besedilu: agencija), je dne 11.5.2007 prejela vlogo operaterja Mobitel d.d., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: Mobitel), iz katere izhaja, da se je z operaterjem Tušmobil d.o.o., Resljeva 16, 3000 Celje (v nadaljnjem besedilu: Tušmobil) dogovoril vsa tehnična in komercialna vprašanja pogodbe o medomrežnem povezovanju, razen cene zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil, o kateri se v postopku pogajanj operaterja nista uspela dogovoriti. Mobitel v svoji vlogi predlaga, da agencija na podlagi petega odstavka 9. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS št. 13/07-UPB1; v nadaljnjem besedilu: ZEKom) v postopku po 129. členu ZEKom določi ceno zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil.

Mobitel v svoji vlogi zatrjuje, da bi morala biti cena zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil že ob vstopu na trg stroškovno naravnana. Zaradi gostovanja v omrežju Mobitela, ki bo predstavljalo večji del stroškov zaključevanja klicev, bi moral po njegovem mnenju Tušmobil ceno zaključevanja klicev v svojem omrežju oblikovati na podlagi cene, ki jo bo plačeval Mobitelu za uporabo njegovega omrežja. Ko pa bo Tušmobil v prihodnosti izgradil lastno omrežje in bo izkazal stroške izgradnje lastnega omrežja, pa bo lahko pri izračunu njegove stroškovno naravnane cene ta cena drugačna. Tušmobilov predlog cene zaključevanja klicev v višini 0,1123 Evra na minuto je za 67% višji od stroška uporabe omrežja Mobitel v primeru

gostovanja, ki znaša 0,0673 Evra na minuto je za Mobitel nesprejemljiv, saj po njegovem mnenju nima nobene dejanske niti pravne podlage. Ne strinja se niti s stališčem Tušmobila, da na trgu 16. ni operater s pomembno tržno močjo in posledično lahko ceno prosto oblikuje. Po mnenju Mobitela ima namreč Tušmobil kot operater mobilnega javnega telefonskega omrežja monopol nad zaključevanjem klicev v svojem omrežju, kar mu omogoča sprejemanje odločitev povsem neodvisno od ravnanj ostalih udeležencev na trgu. Ostali operaterji lahko dostopajo do njegovih končnih uporabnikov le z medomrežno povezavo. Tušmobil, pa bi lahko oblikoval tako visoko ceno, da bi morebitno izgubo na maloprodajnem trgu pokrival s prihodki na grosističnem trgu. To dejstvo naj bi uvrščalo operaterja Tušmobil med operaterje s pomembno tržno močjo na trgu zaključevanja klicev v mobilnih javnih telefonskih omrežjih. Po mnenju Mobitela bi torej glede na to, da bo večji del stroškov Tušmobila v zvezi z zaključevanjem klicev temeljil na ceni, ki jo bo Tušmobil plačeval za uporabo storitev nacionalnega sledenja, Tušmobil moral oblikovati ceno za zaključevanje klicev v svoje omrežje ob upoštevanju stroškov storitev nacionalnega gostovanja in ob upoštevanju ciljev regulacije trga 16. Pravilnost svojega stališča argumentira z odločitvami nekaterih evropskih regulatorjev, ki so določili cene operaterjev, ki uporabljajo storitev gostovanja v omrežju drugega operaterja, na nivo cen za zaključevanje klicev v omrežju operaterja gostitelja (kot primer Mobitel navaja Avstrijo in Nizozemsko).

Na podlagi vsega navedenega Mobitel predlaga, da agencija določi ceno zaključevanja klicev v omrežju Tušmobil največ v višini cene zaključevanja klicev v omrežju Mobitela.

Agencija je vlogo operaterja Mobitel poslala operaterju Tušmobil v izjasnitev. Tušmobil je v svojem odgovoru agenciji dne 19.6.2007 potrdil, da sta z Mobitelom dogovorila vsa vprašanja medomrežnega povezovanja razen cene zaključevanja klicev. V svoji vlogi je podal svoja stališča glede predlagane cene in odgovor na navedbe Mobitela v zvezi s predlagano ceno. Po mnenju Tušmobila je zahteva Mobitela za določitev cen s strani agencije nedopustna pred izvedbo tržne analize v skladu z določili 21. člena ZEKom. Agencija namreč ukrepe oziroma obveznosti operaterjev na trgu nalaga šele, če enkrat na podlagi tržne analize ugotovi, da trg ni konkurenčen in da ima operater na upoštevnem trgu pomembno tržno moč. Agencija lahko ukrep operaterju naloži le skladno z določili 22. člena ZEKom, ki zahteva predhodno posvet z zainteresirano javnostjo, z organom pristojnim za varstvo konkurence, pod pogoji iz 125. člena ZEKom pa tudi z drugimi pristojnimi organi urejanja v državah članicah Evropske unije in Evropsko komisijo. Iz navedenih razlogov, bi bila po mnenju Tušmobila naložitev cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva na podlagi 27. člena ZEKom, brez izvedenega predhodnega postopka, kot ga določata 21. in 22. člen ZEKom, nedopustna. Po mnenju Tušmobila je cena, ki jo je določil Tušmobil zakonita, ter da je to njegova diskrecijska pravica, ki je lahko omejena zgolj s sektorskimi predpisi in z morebitnimi ukrepi sektorskega regulatorja ter s splošnimi pravili konkurenčnega prava. Ker njegova predlagana cena ni v neskladju z navedenim, je po njegovem mnenju zakonita in ji Mobitel ne more nasprotovati. V nadaljevanju Tušmobil ugotavlja, da njegova predlagana cena ni v nasprotju s sektorskimi predpisi oziroma ukrepi niti s pravili varstva konkurence, ter da je pod povprečjem v državah EU, ki po dostopnih podatkih znaša 0,1140 EUR za minuto. Na Mobitelovo mnenje, da cena ne bi smela biti višja od njegove cene zaključevanja klicev, ker bo Tušmobil koristil storitev nacionalnega gostovanja Tušmobil odgovarja, da Mobitel napačno interpretira stroške zaključevanja klicev družbe Tušmobil. Strošek zaključevanja klicev je namreč sestavljen iz stroškov celotnega omrežja in prenosnih sistemov ter ostalih stroškov, ki so povezani z izvajanjem dejavnosti in se upravičeno alocirajo na strošek zaključevanja klicev v javnem mobilnem omrežju. Tušmobil bo na podlagi pogodbe o nacionalnem gostovanju koristil le del radijskega omrežja Mobitela, ne pa tudi jedrnega dela omrežja in podporne službe, ki so prav tako potrebne za izvajanje dejavnosti zaključevanja klicev. Ker je Tušmobil vzpostavil celotno lastno jedrno omrežje, vse podporne službe za izvajanje dejavnosti, prav tako pa pospešeno gradi lastno radijsko omrežje, so mu že pred pričetkom komercialnega nudenja mobilnih storitev na trgu nastali stroški, ki jih ni mogel alocirati na realizirane minute, saj storitev še ni začel komercialno tržiti.

Če bi Tušmobil upošteval vse nastale stroške z vzpostavitvijo lastnega omrežja in dejavnosti mobilne telefonije bi bil strošek zaključevanja klicev v omrežje Mobitel izražen v ceni na minuto tako visok, da ga nikakor ne bi mogli uveljaviti na trgu. Tušmobil je zato določil svojo ceno zaključevanja klicev v luči dosedanjih razmerij na trgu mobilne telefonije v Sloveniji (asimetrija med Mobitel in Si.mobil) in v skladu z uveljavljenimi cenami v državah EU (pod povprečjem EU). Po njegovem mnenju zahteva Mobitela po oblikovanju stroškovne cene, še pred pričetkom nudenja storitev na trgu, kaže na nerazumevanje osnovnih pravil določanja cene zaključevanja klicev v omrežje mobilnega operaterja, ki vstopa na trg, kar utemeljuje tudi s stališčem združenja evropskih regulatorjev (ERG), ki za nove vstopnike na trg mobilne telefonije, zaradi visokih vstopnih stroškov, in ker novi vstopnik še ne more izkoriščati ugodnosti ekonomije obsega, ne priporoča nalaganja obveznosti v takšnem obsegu, kot za že delujoče operaterje, ker te za nove vstopnike predstavljajo večje breme in bi bilo takšno dejanje neproporcionalno. Iz tega razloga bi bilo po mnenju Tušmobila nerazumno, da bi bila cena zaključevanja klicev Tušmobila ob vstopu na trg stroškovno utemeljena na način kot ga v svoji vlogi predlaga Mobitel. Neutemeljeno pa je po njegovem mnenju tudi enačenje stroškovne cene zaključevanja klicev s ceno zaključevanja klicev v nacionalnem gostovanju.

Na argumentacijo Mobitela, o pravilnosti stališča glede oblikovanja cene, z navajanjem primerov Tele2 pa Tušmobil odgovarja, da je primerjava neustrezna, saj gre v Avstrijskem primeru za MVNO operaterja (operaterja navideznega mobilnega omrežja), ki ne gradi lastnega omrežja in da torej navedeni operater za svoje delovanje v celoti koristi omrežje operaterja, kjer gostuje. Slednje je po njegovem mnenju tudi razlog, da je cena zaključevanja klicev v njegovo navidezno omrežje enaka ceni zaključevanja klicev operaterja mobilnega operaterja pri katerem gostuje.

Tušmobil v svoji vlogi predlaga, da agencija ugotovi, da je cena zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil razumna in oblikovana v skladu z določili sektorske zakonodaje ter da jo Tušmobil lahko uporablja vse do analize relevantnega trga, na podlagi katere bo Tušmobil spoznan za operaterja s pomembno tržno močjo na tem trgu in mu bodo na podlagi tega naložene primerne obveznosti.

Agencija je operaterja povabila na posredovalni narok, v okviru posredovalnega postopka skladno s 130. členom ZEKom. Narok je bil opravljen v prostorih agencije dne 23.7.2007. Operaterja sta bila v vabilu seznanjena, da se bo na naroku posredovalni postopek zaključil in se bo pričelo reševanje spora po 129. členu ZEKom in v okviru tega opravila ustna obravnava po Zakonu o splošnem upravnem postopku, če se vsaj eden od operaterjev ne bo strinjal z nadaljevanjem posredovalnega postopka. Mobitel je na naroku nedvomno izjavil na zapisnik, da se z nadaljevanjem posredovalnega postopka ne strinja, in da želi, da agencija v postopku odloči z odločbo.

Mobitel je na ustni obravnavi odgovoril na navedbe Tušmobila v zvezi z ceno, ki jo slednji predlaga, češ da je ta pod povprečjem EU. Poudaril je, da so cene v Sloveniji regulirane, da je posledično regulirana tudi cena družbe Mobitel, ki pa je polovico povprečne cene v EU. Ta naj bo agenciji izhodiščna cena pri odločanju o ceni Tušmobila. Prednost, ki jo ima Tušmobil pri vstopu na trg je nacionalno gostovanje, česar ni imel nikoli danes drugi operater na trgu (Si.mobil), pa ima sedaj nižjo stopnjo asimetrije, kot je ta, ki jo predlaga Tušmobil. Ne strinja se s stališčem Tušmobila, da o ceni agencija lahko odloči šele po izvedeni analizi trga (16) skladno z 21. členom ZEKom. Praksa evropskih regulatorjev je takšna, da v takšnih primerih, kot je zadevni, v postopku odločijo na podlagi 9. člena ZEKom in na ta način z odločbo nadomestijo pogodbo v tistem delu, v katerem operaterja ne moreta doseči soglasja. Kot primer je navedel odločitve avstrijskega regulatorja.

Tušmobil je na ustni obravnavi ponovno poudaril, da je predlagana cena zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil po njegovem mnenju razumna in je v skladu s pravili za oblikovanje cene na trgu, torej s pravili o konkurenčnem pravu ter poudarja, da je cena pod evropskih povprečjem. Po njegovem mnenju bi se o ceni z operaterjem Mobitel lahko dogovorili s pogodbo. Njegova predlagana cena je višja od Mobitelove cene, vendar zato obstaja razlog in to so višji stroški zaradi kasnejšega vstopanja na trg in nezmožnost izkoriščanja ekonomije obsega. Po njegovem mnenju se je potrebno pri odločanju o ceni zaključevanja klicev osredotočiti zgolj na trg 16. Tušmobil ima lastno delujoče radijsko omrežje. Njegov promet poteka tako v lastnem omrežju kot v nacionalnem gostovanju.

Mobitel vztraja pri tem, da je ugodnost, ki jo je bil deležen Tušmobil zaradi sklenitve nacionalnega gostovanja velika. Iz tega razloga po njegovem mnenju odločitve na trgu 15. vplivajo na odločitev v tem postopku. Glede trditve Tušmobila o visokih stroških in posledično visoki stroškovni ceni, pa pove, da so to po njegovem mnenju zagonski stroški, ki predstavljajo investicijo vsakega operaterja, ki vstopa na trg in se ne pokrivajo iz asimetrije cen. Izračuni stroškovnih cen operaterjev služijo za določitev stroškovno najučinkovitejšega operaterja in ne opravičujejo enostranskega določanja asimetričnih cen. Mobitel je prepričan da, bi bila s strani Mobitela pogodbeno sprejeta asimetrija v nasprotju z pravili konkurenčnega prava. Iz tega razloga vztraja na tem, da naj v tem postopku ceno določi agencija z odločbo.

V skladu z drugim odstavkom 9. člena ZEKom se operaterji o tehničnih in komercialnih vprašanih operatorskega dostopa oziroma medomrežnega povezovanja dogovorijo sami s pogodbo, ki ne sme biti v nasprotju z določbami tega zakona. Če ne pride do dogovora je agencija zaradi zagotovitve ciljev iz 120. člena ZEKom pristojna, da odloči na zahtevo ene izmed strank oziroma v utemeljenih primerih po uradni dolžnosti z odločbo, s katero uredi tista vprašanja medomrežnega povezovanja glede katerega stranki nista mogli doseči soglasja in ki niso v nasprotju s tem zakonom.

Mobitel je na upoštevnem trgu »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih omrežjih (medoperatorski trg)« operater s pomembno tržno močjo. Mobitelu je bila z odločbo št. 38241-14/2007-3 z dne 13.4.2007 naložena obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe (26. člen ZEKom), v okviru katere mora v roku 30 dni od prejema popolne vloge ugoditi vsem razumnim zahtevam za dostop do omrežnih elementov oziroma naprav in odobriti odprt operatorski dostop do tehničnih vmesnikov in drugi pripadajočih zmogljivosti, potrebnih za zaključevanje govornih klicev v njegovem javnem mobilnem telefonskem omrežju.

Tušmobil je glede na vse pogoje, ki jih Mobitel skladno z Vzorčno ponudbo o medomrežnem povezovanju z omrežjem družbe Mobitel, d.d. nalaga operaterju, ki se želi z njim medomrežno povezati, podal vlogo za vzpostavitev takšne medomrežne povezave. Skladno z drugim odstavkom 23. člena ZEKom in odločbo agencije št. 38241-14/2007-3 z dne 13.04.2007, je Mobitel dolžan ugoditi vsaki razumni vlogi operaterja za medomrežno povezovanje in vsaki razumni vlogi v 30 dneh ugoditi. Vloga operaterja, ki se želi medomrežno povezati se sestoji iz tehničnega in komercialnega dela in mora biti v obeh delih, torej v celoti razumna, da ustreza Mobitelovi obveznosti, da jo sprejme in sklene s takšnim operaterjem pogodbo o medomrežnim povezovanjem (ki se prav tako sestoji iz »tehničnega in komercialnega dela«) in se na koncu medomrežno poveže.

Mobitel je ugodil vsem ostalim zahtevam iz vloge operaterja Tušmobil za dostop do omrežja Mobitela ni pa se strinjal s predlagano ceno Tušmobila za zaključevanje klicev v svoje omrežje in jo štel kot nerazumno. Agencija na podlagi petega odstavka 9. člena ZEKom na

zahtevo operaterja z odločbo uredi tista vprašanja operaterskega dostopa glede katerih operaterja ne moreta doseči soglasja.

Agencija je v tem postopku presojala vlogo Tušmobila za dostop do omrežja Mobitel in sicer v tistem delu, v katerem Mobitel tej ni ugodil.

Iz vloge Mobitela izhaja njegov predlog, da bi morala biti cena zaključevanja klicev v omrežje Tušmobil že ob vstopu na trg stroškovno naravnana. Zaradi gostovanja v omrežju Mobitela, ki naj bi predstavljalo večji del stroškov zaključevanja klicev, bi moral po njegovem mnenju Tušmobil ceno zaključevanja klicev v svojem omrežju oblikovati na podlagi cene, ki jo bo plačeval Mobitelu za uporabo njegovega omrežja.

Glede povezave Tušmobilove uporabe storitve nacionalnega gostovanja pri Mobitelu in cene zaključevanja v omrežju Tušmobil je potrebno ugotoviti, da navedeno s ceno zaključevanja nima vzročne zveze, kot jo poskuša predstaviti Mobitel, saj Tušmobil storitve nacionalnega gostovanja pri družbi Mobitel ne koristi brezplačno, temveč po pogodbeno dogovorjeni ceni, ki za Tušmobil predstavlja visok veleprodajni strošek tako v primeru zaključevanja klicev, kot tudi v primeru posredovanja klicev. V primeru upoštevanja trditve Mobitela, da bi bilo potrebno Tušmobilu naložiti izračun cene zaključevanja klicev na stroškovni podlagi, bi bilo potrebno v ta strošek vključiti tudi stroške uporabe nacionalnega gostovanja, kar bi skupaj s stroški uporabe lastnega omrežja, pomenilo še višjo ceno zaključevanja klicev, ob tem pa bi bilo potrebno upoštevati delež klicev, ki se zaključijo v nacionalnem gostovanju in delež klicev, ki jih Tušmobil v celoti zaključi v lastnem omrežju, ob čemer je potrebno upoštevati nestalnost tega razmerja, še posebej v luči izgradnje omrežja Tušmobil in predvidene vse manjše odvisnosti uporabe storitev nacionalnega gostovanja. Mobitel meni, da bi bilo potrebno, glede na dejstvo, da bo Tušmobil večino prometa lastnih uporabnikov v začetku opravil preko nacionalnega gostovanja, za ceno zaključevanja klicev v Tušmobilovo omrežje uporabiti simetrično ceno (enako ceno, kot je Mobitelova). Ne razloži pa, v kakšni vzročni povezavi je slednje s stroški, ki jih ima Tušmobil z zaključevanjem klicev v lastnem omrežju, sploh v delu, kjer za zaključevanje klicev ob uporabi nacionalnega gostovanja uporabi tudi lastne jedrne dele omrežja in ostale elemente, ki ob ceni nacionalnega gostovanja predstavljajo dodatne stroške. Poleg navedenega, je potrebno upoštevati tudi, da ima Tušmobil višje stroške na enoto zaključenega klica v prvi vrsti prav in predvsem zaradi skoraj nične ekonomije obsega, uporaba storitev nacionalnega gostovanja, pa to ekonomijo obsega tistih klicev, ki so v celoti zaključeni tudi v radijskem delu omrežja Tušmobil, kvečjemu še zmanjšuje, nikakor pa na ceno zaključevanja klicev Tušmobila ne vpliva na način, ki bi predlagano ceno Tušmobila kakorkoli zniževal na nivo cene Mobitela. To je razlog, da Tušmobil ne more še pred začetkom delovanja doseči takšne učinkovitosti za zagotavljanje storitev zaključevanja klicev, kot jo je dosegel operater, ki je na trgu že več kot deset let. Simetrične cene novega vstopnika s cenami operaterja, ki na trgu deluje najdlje in poleg tega obvladuje najvišje tržne deleže, bi pomenile unikum v evropskem prostoru in bi lahko v prvi vrsti kazale na obstoj in zlorabo izravnalne kupne moči Mobitela, prav preprečevanje slednjega pri operaterjih s pomembno tržno močjo pa je bistveno delo regulatorja in ex-ante regulacije. Ob tem je potrebno poudariti, da asimetrična cena Tušmobila v nobenem delu ni namenjena pokrivanju zagonskih stroškov Tušmobila in izgradnji njegove infrastrukture, temveč višjim stroškom, ki jih ima za zagotavljanje storitve zaključevanja klicev v primerjavi z Mobitelom. Asimetrična cena torej nikakor ne pokriva investicije Tušmobila, ki šteje k potopnim stroškom. Evropska komisija, ki si sicer zelo prizadeva za čimprejšnje poenotenje cen zaključevanja klicev v posameznih državah, namreč kljub vsemu vidi enega izmed izjemno redkih razlogov za asimetrične cene prav v občutno kasnejšem vstopu novega operaterja na trg, razlog za asimetrijo cen v tem primeru pa predstavlja prav upravičena razlika v stroških, ki so izven nadzora novega vstopnika, kar je bilo obrazloženo prav s pomanjkanjem ekonomije obsega. Evropska komisija je tako nedvoumno izrazila mnenje, da je bistvena razlika v času vstopa na trg med operaterjema lahko eden izmed redkih razlogov za asimetrijo tudi v naslednjih postopkih notifikacij analiz trgov 16: BE/2006/0433

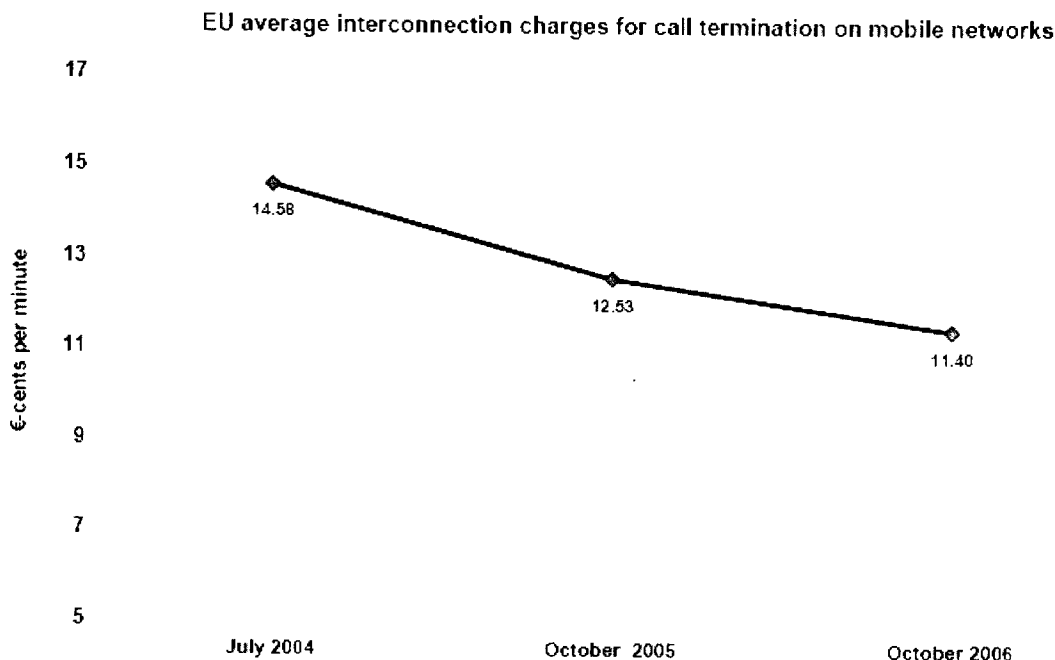
(Commission comments to Belgium) 4.8.2006, Case FR/2006/0461 (Commission comments to France) 4.9.2006, Case FR/2007/0596 (Commission comments to France) 15.3.2007, Case LV/2006/0464 (Commission comments to Latvia) 25.8.2006, Case LV/2007/0574 (Commission comments to Latvia) 26.1.2007.

Cena Tušmobila, ki bi bila stroškovno naravnana in bi upoštevala stroške novovstopajočega operaterja z izjemno majhno ekonomijo obsega oz. ekonomijo obsega, ki je blizu 0, bi bila višja, kot jo je Tušmobil ponudil sedaj, ko ponuja razumno ceno, ki sicer ni stroškovno naravnana. Tudi, če bi Tušmobil želel izračunati ceno na podlagi ene izmed stroškovnih metodologij (FAC, LRIC), ne razpolaga z vhodnimi stroški (podatki), ki bi jih v ta model vnesel, da bi izračunal stroškovno ceno zaključevanja klicev. Če bi jih hipotetično že imel, pa bi bila cena na enoto zelo visoka prav zaradi skoraj nične ekonomija obsega. Tušmobil bi moral tako, če bi želel izračunati stroškovno ceno, uporabiti hipotetične stroške, kar pa na koncu ne bi dalo realne cene zaključevanja klicev v njegovem omrežju, temveč hipotetično ceno, česar pa glede na trenutne obveznosti zaenkrat ne počneta niti oba operaterja s pomembno tržno močjo na trgu 16, ki izračunavata ceno zaključevanja klicev na podlagi lastnih dejanskih preteklih stroškov. Gre za to, da je izračun stroškovne cene v primeru novovstopajočega operaterja na podlagi obstoječih metodologij, ki jih uporabljata tudi oba operaterja s pomembno tržno močjo nemogoč, oziroma bi bil popolnoma neprimerljiv z metodologijo, ki jo za izračun cen uporabljata ostala operaterja. Posebej pomembno pa je pri tem dejstvo, da Tušmobil še ni bil spoznan kot operater s pomembno tržno močjo na trgu 16 in trenutno nima nobenih cenovnih obveznosti. Glede na to, da Tušmobil komercialno oziroma v polnem komercialnem obsegu storitev na trgu še ne ponuja, pa je jasno, da je izvedba analize trga 16, ki bi lahko dala rezultate tudi na področju cenovne regulacije, ta trenutek še nemogoča in tudi, če bi bila opravljena, agencija na njeni podlagi (Tušmobilu) ne bi mogla nalagati sorazmernih cenovnih ukrepov.

Tako je agencija presojala ceno zaključevanja klicev iz omrežja Mobitel v omrežje Tušmobil z vidika obveznosti, ki so bile Mobitelu naložene z odločbo št. 38241-14/2007-3 z dne 13.4.2007. Agencija je presojala ali je v vlogi Tušmobila za dostop do omrežja Mobitel predlagana cena zaključevanja klicev iz omrežja Mobitel v omrežje Tušmobil razumna.

V svojem 12 implementacijskem poročilu¹ Evropska komisija navaja povprečno ceno zaključevanja klicev v posamičnem javnem mobilnem omrežju v Evropski uniji, ki v oktobru leta 2006 znaša **0,1140 €**.

¹European Electronic Communications Regulation and Markets 2006 (12th report). Glej: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/implementation_enforcement/annualreports/12threport/sec_2007_403.pdf

Vir: 12. implementacijsko poročilo

»The European Regulators Group" (ERG – Skupina evropskih regulatorjev) v letošnjem julijskem poročilu »MTR update snapshot ERG (07) 27« navaja povprečne cene zaključevanja klicev v posamičnih javnih mobilnih omrežjih v sedemindvajsetih državah članicah Evropske unije ter Hrvaški, Turčiji, Islandiji, Norveški in Švedski, kot veljajo od 1.1.2007 dalje. Povprečje cen zaključevanja klicev v mobilnih omrežjih teh dvaintridesetih držav znaša **0,1044 €**, če pa upoštevamo zgolj cene držav članic Evropske unije, pa znaša povprečje cen v istem obdobju **0,1045 €²**.

Iz poročila Cullen International »Cross-country analysis, Benchmarking of key regulatory topics across 17 countries, June 22, 2007«³ je razvidno, da operaterji, ki so kasnejši vstopniki, nasproti drugim operaterjem, ki so na trgu prisotni že dlje časa, uporabljajo za zaključevanje klicev v lastnem omrežju višje cene od obstoječih operaterjev. V analizo je vključenih 17 operaterjev držav članic EU in EEC, slednje pa velja za 16 med njimi. Pregled poročila pokaže tudi, da so te cene v kar 10 državah višje od zgoraj navedenih evropskih povprečij. Povprečna cena slednjih tako znaša **0,1272 €** oziroma **0,1168 €**, če k slednjim državam ne prištevamo Švice, kjer je cena zaključevanja kar 0,2212 €.

Država	Operater	Cena v €-centih
Belgija	Base	0,1044
Švedska	Tele 2	0,1069
Italija	Wind	0,1109
Španija	Yoigo	0,1160
Nemčija	Wind	0,1171
Luksemburg	VoxMobile	0,1185
Danska	Tele 2	0,1203

² Glej: http://erg.eu.int/doc/whatsnew/erg_07_27_mtr_update_snapshot_for_publication.pdf

³ Glej: <http://www.cullen-international.com/documents/cullen/prindex.cfm>

Nizozemska	Tele 2, Orange, Telfort, T-mobile	0,1240
Irska	Meteor	0,1330
Švica	Tele 2 Mobile	0,2212

Vir: Cullen International, 22 junij 2007

Zgornji pregled evropskega trga je pokazal, da se povprečna cena zaključevanja klicev giblje med 0,1044 € (kot znaša zadnje povprečje cene držav članic EU) in 0,1272 €, (kot znaša povprečna cena operaterjev kasnejših vstopnikov v 10 državah EU in EEC). Povprečna cena, kot jo navaja zadnje, 12. implementacijsko poročilo Evropske komisije, pa znaša 0,1140 €. Razlika med ponujeno ceno družbe Tušmobil d.o.o. in trenutno povprečno ceno zaključevanja klicev v državah EU znaša le 0,0079 € (kar, za primerjavo, pri milijonu minut znaša zgolj 7900 €)

Iz navedenega je očitno, da cena 0,1123 €, kot jo je v svoji vlogi predlagal Tušmobil nikakor ne more biti označena za nerazumno in zato nesprejemljivo, saj se giblje znotraj različnih evropskih povprečij (je celo pod njimi, ali pa jih komaj in le malenkostno presega), obenem pa je tudi nižja od cen operaterjev kasnejših vstopnikov v Nemčiji, Luksemburgu, Danski, Nizozemski, Irski in Švici, kot je razvidno iz zgornje tabele.

Prav tako navedena cena tudi glede na povprečno ceno zaključevanja klicev v Sloveniji (ta znaša 0,0818 €) ne more biti označena kot nerazumna, saj jo novi vstopnik presega za vsega 37%. Še posebej pa ponujena cena 0,1123 € ne more biti označena kot nerazumna v primerjavi s cenami zaključevanja klicev, ki so bile v Sloveniji v veljavi v preteklih mesecih in letih ter so že bile cenovno naravnane.

Dejstvo, da Tušmobil tudi s ceno postavlja Mobitelu razumno zahtevo za medomrežno povezavo in glede na obrazložitev razumnosti cene, ki v prvi vrsti poudarja višje stroške zaradi pomanjkanja oz. neobstoja ekonomij obsega pri Tušmobilu in razlaga, da bi bila stroškovno izračunana cena, če bi bil njen izračun sploh mogoč, višja od razumne, izključuje vsak argument Mobitela po zahtevi za uveljavitev simetrične cene, ki bi bila pod pragom razumnosti, saj Mobitelova cena temelji na stroških operaterja, ki je v času svojega delovanja in z ekonomijami obsega dosegel že zelo visok nivo učinkovitosti, naložitev slednjega pa bi bila za novega vstopnika nerazumna, nesorazmerna in v neskladju s konkurenčnim delovanjem na trgu.

Agencija tako ugotavlja, da je vloga za medomrežno povezavo z Mobitelom, ki jo je podal Tušmobil in jo je agencija v tistem delu, v katerem se z njo ni strinjal Mobitel, v tem postopku tudi presojala, razumna, kar pomeni, da je s strani Tušmobila predlagana cena 0,1123 € za zaključevanje klicev, ki izvirajo iz omrežja družbe Mobitel d.d. in se zaključujejo v omrežju družbe Tušmobil d.o.o., razumna in jo je Mobitel dolžan sprejeti na podlagi odločbe agencije št. 38241-14/2007-3 z dne 13.4.2007.

V tem postopku stranki ne prijavljata stroškov postopka. V skladu s tem je agencija odločila tako kot izhaja iz točke 2. tega sklepa.

V skladu s petim odstavkom 118. člena ZEKom je odločba ali drug posamični akt agencije v upravnem postopku dokončna, razen če ta zakon določa drugače.

APEK

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je v skladu s 119. členom Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. l. RS, št. 43/04, 86/04 - ZVOP-1 in 129/06) mogoče sprožiti upravni spor v roku 30 dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije v Ljubljani. V sporu odloča Upravno sodišče na sedežu v Ljubljani. Tožba se vloži pri pristojnemu sodišču neposredno pisno ali pa se mu pošlje po pošti. Tožbi je treba priložiti tudi po en prepis ali kopijo tožbe in prilog za toženca, če je kdo prizadet z odločbo, pa tudi zanj, priložiti pa je potrebno to odločbo v izvorniku, prepisu ali kopiji.

Postopek vodila:
Katja Kmet

Odgovorna oseba:
Tomaž Simonič
direktor

Vročiti: - Tušmobil d.o.o., Resljeva 16, 3000 Celje – v skladu z 91. členom ZUP
- Mobitel, d.d. Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana - v skladu z 91. členom ZUP
- arhiv, tu